

OPINIA NR 103/2023 PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA Z DNIA 19 grudnia 2023 r.

dotycząca projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących lokalizacji pomnika Orłąt Lwowskich w Krakowie – druk nr 3851.

Na podstawie § 30 ust. 4 pkt 3 Statutu Miasta Krakowa stanowiącego załącznik do uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2019 r. poz. 7074, z 2020 r. poz. 919) postanawia się, co następuje:

Niniejszym przedstawia się opinię Prezydenta Miasta Krakowa dotyczącą projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących lokalizacji pomnika Orłąt Lwowskich w Krakowie, wniesionego przez Komisję Dialogu Obywatelskiego Rady Miasta Krakowa – **druk nr 3851.**

UZASADNIENIE

Komisja Dialogu Obywatelskiego Rady Miasta Krakowa wystąpiła z projektem uchwały w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących lokalizacji pomnika Orłąt Lwowskich w Krakowie.

W dniu 6 lipca 2022 r. Rada Miasta Krakowa podjęła uchwałę nr XCII/2523/22 w sprawie lokalizacji pomnika Orłąt Lwowskich. Zgodnie z powyższą uchwałą, Rada Miasta Krakowa wyraziła zgodę na lokalizację tego pomnika na terenie działki nr 125/8, obręb S-60 Śródmieście przy ul. Karmelickiej w Krakowie w parku im. Wisławy Szymborskiej. W wykonaniu powyższej uchwały Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie we współpracy z Wydziałem Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa ogłosił w dniu 15 marca 2023 r. konkurs realizacyjny architektoniczno-rzeźbiarski na opracowanie koncepcji formy przestrzennej upamiętniającej Orłęta Lwowskie w planowanym jeszcze wówczas parku przy ul. Karmelickiej w Krakowie. W regulaminie konkursu zawarto następujące zapisy, wskazujące na konieczność wpisania formy przestrzennej w przyszły park: *Istotnym wyzwaniem dla uczestników konkursu będzie takie zaprojektowanie formy przestrzennej oraz jej lokalizacji, aby nie tworzyć dysonansu z projektowanymi w terenie formami dedykowanymi poetce Wisławie Szymborskiej. Forma przestrzenna upamiętniająca Orłęta Lwowskie powinna stanowić wartość dodaną dla powstającego terenu parkowego, a nie dominującą, uwzględniając powstające założenie parkowe. (...) podstawowym warunkiem formalnym jest, aby propozycja formy przestrzennej wpisywała się w zastany układ kompozycyjny parku i właściwie korespondowała z innymi elementami przestrzennymi parku. Dlatego też w koncepcji konkursowej należy pokazać dyspozycję plastyczno-artystyczną wizji formy przestrzennej, ale też przeanalizować jej lokalizację w kontekście bliskich i dalekich powiązań widokowych z pozostałymi elementami parku, dedykowanymi Wisławie Szymborskiej.*

Do składu sądu konkursowego zaproszono uznanych artystów: prof. dr. hab. Andrzeja Bednarczyka - Rektora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, dr. hab. Macieja Aleksandrowicza - prof. ASP - Dyrektora Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Hedwę Ser - artystkę UNESCO na rzecz Pokoju, prof. Sławomira Ratajskiego - Dziekana Wydziału Sztuki Mediów ASP w Warszawie, prof. dr. hab. Jana Tutaja - Dziekana Wydziału Rzeźby ASP w Krakowie, dr. hab.

Rafała Rychtera - prof. ASP - Dziekana Wydziału Rzeźby ASP w Warszawie, a także przedstawiciele komitetu budowy pomnika Orłów Lwowskich, przedstawiciele władz Miasta, tj. Plastyka Miasta oraz Głównego Architekta Miasta oraz Pana Marcina Gajdę - projektanta parku im. Wisławy Szymborskiej.

W wyniku posiedzeń sądu konkursowego, w ramach pierwszego i drugiego etapu konkursu, po przeprowadzonej przez członków sądu wizji lokalnej na terenie parku przy ul. Karmelickiej, w dniu 29 sierpnia 2023 r. wybrano zwycięską pracę, uzasadniając wybór w następujący sposób, cyt. *Pierwszą nagrodę przyznano projektowi oznaczonemu numerem 2 za stworzenie formy przestrzennej w dobitny sposób uświadamiającej nam fakt spowodowanego decyzją podjętą przez najmłodszych obywateli miasta wobec historycznego momentu zwrotnego, wyrwania lwowskich bohaterów z przynależnego im beztróskiego dzieciństwa, konieczności porzucenia nauki i bezpowrotnego przejścia w dorosłość. Wierzimy, że obecność tego pomnika w przestrzeni miejskiej Krakowa będzie dla nas wszystkich pouczającą lekcją historii o, jakże aktualnej, konieczności poświęceń dla ojczyzny, społeczeństwa i bliskich.*

W związku z powyższym, zważywszy na przeprowadzoną kompleksową i czasochłonną procedurę konkursową oraz zaangażowanie środków publicznych na wypłatę nagród dla laureatów i wynagrodzeń dla sędziów konkursowych, należy poważnie rozważyć zasadność uchylania uchwały nr XCII/2523/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 lipca 2022 r. Uchylenie ww. uchwały lokalizacyjnej w praktyce może bowiem wpłynąć na niemożność zrealizowania pracy konkursowej, ponieważ jednym z kryteriów oceny w ramach drugiego etapu konkursu było kryterium urbanistyczno-architektoniczne (25%) – *właściwe rozwiązanie przestrzenne w powiązaniu z najbliższym otoczeniem, ekspozycja formy przestrzennej z istotnych kierunków widokowych, walory funkcjonalne.* Ponadto warunki i wymagania konkursu w zakresie dotyczącym opisu jego przedmiotu i zakresu w wielu miejscach odnosiły się do konkretnej lokalizacji i wymagań z nią związanych. Koszt przeprowadzenia konkursu to blisko 100 000 zł.

Dla rozpatrywania ewentualnej zmiany lokalizacji posadowienia instalacji konkursowej, należy przywołać art. 454 ustawy *Prawo zamówień publicznych* (tekst jednolity: Dz. U z 2023r. poz. 1605 z późn. zm.), zgodnie z którym istotna zmiana zawartej umowy wymaga przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia, w tym wypadku przeprowadzenia nowego konkursu. Umowa na realizację formy przestrzennej nie została wprawdzie jeszcze zawarta, ale jej projekt stanowił załącznik do regulaminu konkursu. Umowa musi być zgodna z przedmiotem konkursu, jego wymaganiami i warunkami oraz wybraną pracą, a to wszystko dotyczy również określonej lokalizacji i wynikających z tego uwarunkowań i konsekwencji. Wskazać należy, że zmiana umowy (w tym przypadku planowej do podpisania umowy) jest istotna jeżeli powoduje, że charakter umowy zmienia się w sposób istotny w stosunku do pierwotnej umowy. Zgodnie z przywołaną powyżej ustawą, zmiana jest istotna w szczególności, jeżeli wprowadza warunki, które gdyby zostały zastosowane w postępowaniu o udzielenie zamówienia (w tym przypadku w postępowaniu konkursowym), to wzięliby w nim udział lub mogliby wziąć udział inni wykonawcy (uczestnicy konkursu) lub przyjęte zostałyby oferty innej treści (wybrane zostałyby inne prace konkursowe).

Mając na uwadze powyższe, uchylenie ww. uchwały może oznaczać ewentualną konieczność rozpoczęcia procedury konkursowej od początku, co wiązać się będzie z odsunięciem w czasie realizacji pomnika oraz wydatkowaniem kolejnych środków publicznych. Takie działanie może być ocenione negatywnie w aspekcie celowego i gospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Ponadto należy dodać, że nie uwzględniono zadania pn. *Pomnik Orłąt Lwowskich* w budżecie Miasta Krakowa na 2024 r. oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Krakowa na lata kolejne.

Nadmieniam, że ewentualne przeprowadzenie konsultacji społecznych w sprawie lokalizacji pomnika Orłąt Lwowskich wymaga gruntownej analizy w zakresie wskazania potencjalnych innych miejsc dla realizacji inwestycji. Niezbędnym będzie przy tym uwzględnienie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planowanych inwestycji, w porozumieniu z innymi wydziałami, miejskimi jednostkami organizacyjnymi oraz dzielnicą, na obszarze której może być wskazana lokalizacja. Ponadto niezwykle istotne jest uwzględnienie kontekstu miejsca, z poszanowaniem dla otaczającej przestrzeni. Dopiero w oparciu o wypracowane propozycje, właściwym będzie ewentualne przeprowadzenie konsultacji społecznych.

Rozumiejąc zasadność inicjatywy Komisji Dialogu Obywatelskiego Rady Miasta Krakowa w sprawie *ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących lokalizacji pomnika Orłąt Lwowskich w Krakowie*, przyjęcie przedmiotowego projektu uchwały według druku nr 3851 pozostawia się do decyzji Rady Miasta Krakowa.